

UN MIR?: PER ALS RESPONSABLES DEL DEPARTAMENT

El gener de 2022 el Ministerio de Educación va publicar un document per al debat, “24 propuestas de mejora de la profesión docente”, que conté un seguit de propostes de reforma de diversos aspectes de la professió pel que fa a l'accés, formació inicial i permanent, especialitats i carrera docent. De les 24 propostes, la Direcció General d'Innovació, Digitalització, Currículum i Llengües del Departament d'Educació s'ha centrat en la concreció dels punts que fan referència a la formació permanent del professorat desplegant-ne les mesures en el “Programa de residència inicial docent de Catalunya, Sensei”. Un programa pilot que inclou-

rà 60 centres de primària i secundària, 85 mentors als centres i 500 docents que faci menys de tres mesos són a la borsa (250 el primer curs i 250 el segon).

A la documentació aportada per la subdirecció general d'innovació i formació, espai des d'on s'ha impulsat aquest programa, no s'especifiquen els criteris que es faran servir a l'hora de seleccionar els centres, mentors i docents, tot i que sí que s'afirma que afectarà el Servei d'Educació de Catalunya, és a dir, l'escola pública i també la concertada. Allò que no han explicat als mitjans (perquè, efectivament, la presentació pública del programa

conté un elevat grau de propaganda) és que el “Sensei” (transcripció del terme japonès 大先生, que podria ser traduït com a “professor veterà, savi, mentor”) serà finançat en un 95% per fons europeus “Next Generation”. Això vol dir dues coses: que el Departament no ha fet cap esforç econòmic (haurà de sufragar només el 5% dels 11 milions del cost), i que, un cop finalitzats els dos anys, no hi ha cap garantia de continuïtat.

La presentació del programa, ràpidament difosa als mitjans de comunicació, suggereix la idea que bona part dels problemes que arrossega el sistema educatiu tindria a veure amb una hipotètica formació inicial deficient del professorat. Els diversos estudis Thalys, elaborats per l'OCDE, desmenteixen aquesta informació i valoren la formació i la qualitat dels docents de l'estat a la banda mitjana alta de la classificació europea. Per tant, un programa que afectarà un 1% dels centres educatius i que farà mentors a un de cada mil docents, sembla més aviat una jugada propagandística per fer veure que és possible millorar el sistema educatiu canviant la manera de formar els docents, i no pas reduint ràtios, lluitant de manera sincera contra la segregació o renovant unes instal·lacions escolars obsoletes. Probablement, la formació inicial del professorat és millorable. Tanmateix, no ens consta que el Departament d'Educació tingui la més mínima intenció d'influir el Departament d'Universitats en el disseny i execució dels graus de magisteri o màsters de professorat que són cars, inclouen continguts no sempre pertinents i propostes pedagògiques no sempre contrastades i realitzen pràctiques fonamentades en el voluntarisme a fons perdut dels mentors.

Aquest programa, un cop més, posa de manifest la improvisació del Departament d'Educació defugint de problemàtiques reals que deterioren i afebleixen el sistema educatiu. La formació docent no és només la que ha de donar resposta a la qualitat del sistema, cal tenir les eines i recursos que ens permetin desplegar totes les capacitats per respondre a un sistema educatiu divers i canviant i garantir l'equitat i la igualtat d'oportunitats a tot l'alumnat. El Departament posa damunt la taula una estratègia de màrqueting posant el focus de responsabilitat a qui dona resposta diàriament a les dificultats derivades d'una mala planificació i redistribució presupostària. Un pla que, alhora, no té garantia de continuïtat per la incertesa en el finançament.

El programa genera un greuge comparatiu entre mentors del programa Sensei i altres tutors, amb un reconeixement de 250 hores de formació i reducció de 12 hores lectives als mentors en relació amb les 10 hores de reconeixement de tutoria per les 180 hores de màster en educació secundària i sense reducció horària. Una diferència que també es fa evident amb els docents que tutoritzen alumnes en pràctiques del grau de magisteri.

La proposta de 1/2 jornada de docència remunerada del docent en pràctiques i 1/2 jornada de formació no remunerada genera un altre greuge comparatiu amb els docents que participen del programa Sensei i els docents que s'han incorporat al món laboral a jornada sencera remunerada, en alguns casos sense haver obtingut el màster en educació secundària. En qualsevol cas, és una manera de precaritzar uns professors novells que s'incorporen al món del treball amb unes remuneracions que els impossibiliten la independència econòmica i que dissuadeixen molts estudiants de classe treballadora d'accedir a la professió docent. És per aquest motiu que USTEC·STEs reclamem que la remuneració, el nivell de formació i la dedicació siguin equitatives per tot el col·lectiu una vegada s'integrin al món laboral i en cap cas es precaritzin les condicions laborals dels docents tutoritzats. Aquest programa, a més, fomenta la competició entre centres i docents de l'escola pública per l'arbitrarietat en l'elecció.

El Departament, una vegada més, s'eximeix de responsabilitats per buscar solucions a allò que no funciona. **Davant la inoperància en inversió i les polítiques educatives erràtiques, el Departament assenyala els docents com a responsables dels seus propis fracassos.**

USTEC·STEs considerem que cal millorar el disseny de la formació universitària inicial, amb la implicació del professorat del sistema públic, amb recursos per fer unes veritables pràctiques que haurien de ser remunerades i amb una formació continuada àmplia, útil, accessible i en millora constant. En qualsevol cas, una bona formació inicial, una bona formació continuada i unes bones condicions laborals tant per als docents que comencen, com per als veterans que poden exercir el seu mestratge, són les que permeten dignificar una professió i tenir un impacte positiu en la qualitat educativa, de la qual en surt beneficiada el conjunt de la societat.